

**HOOFD-
BONKEN**

TUSSEN

DE Roos Schlikker verdient een aardig centje, maar haat alles wat met geldzaken te maken heeft. “Het woord pensioenopbouw doet me lichtjes braken.”

BANK-

AFSCHRIF-

TEN

IK ZIE HEM NOG ZITTEN. MIJN VADER. AMPER GRIJS AAN DE SLAPEN, ONDER EEN KLEIN LAMPJE AAN DE EETTAfel GEBOGEN

over eindeloos lange reeksen papieren. Een rekenmachine (“mijn telraam”) bij de hand, een potlood tussen de lippen. En maar turen. En maar cijferen. En maar optellen, aftrekken, percentages berekenen. Aan het einde van de avond leunde hij tevreden achterover. “Zo. Tot op de komma nauwkeurig”, mompelde hij. Hij deed alle papieren in een keurige multomap, schreef in zwierige letters ‘1985’ op het kartonnen etiket en zette de jaaradministratie keurig naast die van 1984.

Het is dertig jaar later. Opnieuw zit er een Schlickertje gebogen over een bureau. Haar haar staat woest overeind omdat ze er almaar vertwijfeld met haar klauwen in zit te grijpen, vervolgens duiken die handen weer de papierchaos voor haar in. Ze smijt een leeg mapje met koffievlekken over haar schouder, ze stoot tegen een doos vol met bonnetjes waardoor die als een lenteregen van haar bureau dwarrelen, ze krijgt een hele serie vloekwoorden waarvan vuile-t*fus-t*ring-btw de meest beschaafde is en ze eindigt de avond hoofdbonkend tussen een heleboel papier en geen enkel duidelijk overzicht.

Het is angstaanjagend. Ik, de dochter van een boekhouder, raak ieder jaar een aantal keer in totale paniek van mijn btw-aangifte. En dat terwijl ik universitair geschoold ben (niet achterlijk dus), al vijftien jaar als zelfstandig ondernemer fungeer (geen groentje dus) en ook meer verdien dan dat ik uitgeef (geen Carrie Bradshaw dus). Nou ja, dat laatste vermoed ik min of meer. Ik kan er heel goed naast zitten want ik administreer volgens de eigenhandig door mij ontwikkelde televisiegidsmethode. Die is heel simpel: gij ontvangt post. Gij opent die post als het leuke briefkaarten dan wel gezellige tijdschriften betreft. Gij trekt een vies gezicht wanneer gij in de enveloppe een rekening vermoedt of als de enveloppe blauwkleurig is. Die vieze enveloppen spaart gij op. Gij maakt er een keurig stapeltje van dat wacht op het moment dat gij genegen bent u tot uw administratie te richten. Gij vergeet vervolgens de stapel. Gij treft deze pas weer aan wanneer gij een verbijsterend aantal aanmaningen ontvangt en gij in paniek door het huis struint op zoek naar de oorspronkelijke facturen. Waarna gij ze uiteindelijk aantreft. Volkomen verkroepoekt onder een televisiegids. Van een halfjaar oud.

Ja, dit is gênant, maar stom genoeg doe ik het telkens weer. Enveloppen niet openmaken, facturen negeren, bonnetjes verstoppert. Doorgaans komt het op het laatste moment wel weer goed (ik vind nogal eens wat achter de verwarming, of in de stortbak, of onder de kattenbak), maar om nu te zeggen dat ik de zaken financieel helder op een rijtje heb, nee.

IK VIND

WELEENS EEN REKENING ACHTER DE VERWARMING, DE STORTBAK OF IN EEN STOKOUDE TELEVISIEGIDS

En ik ben de enige niet. Uit een onderzoek van Platform CentiQ uit 2009 bleek al dat Nederlanders vrij slecht zijn in geldzaken. Zes op de tien ondervraagden zeiden voldoende af te weten van hun persoonlijke financiën. Maar na even doorvragen bleek dat de meeste ondervraagden totaal geen benul hadden wat het bijvoorbeeld kostte om rood te staan. En vorig jaar bleek uit een onderzoek van bureau Panelwizard dat maar liefst veertig procent van de Nederlanders niet weet wat hypotheektermen betekenen. Bereidstellingsprovisie, splitsingsacte, bijleenregeling, al die woorden zorgden voor zeer glazige blikken (overigens ook bij mij, ik heb geen flauw idee wat ik net opgetypt heb). En dan nog wat cijfertjes (omdat jullie er vast net zo gek op zijn als ik): vorig jaar bleek dat bijna twee derde van de werkenden in Nederland geen flauw benul heeft hoeveel pensioen ze hebben opgebouwd. Vrouwen zijn helemáál erg. Uit onderzoek van Delta Lloyd Foundation blijkt dat zeventig procent van de vrouwen niet financieel zelfredzaam is. Zeven op de tien vrouwen hebben geen idee hoe het met hun pensioen zit, en dat terwijl vrouwen ook nog eens gemiddeld veertig procent minder pensioen krijgen dan mannen.

Ik besluit eens om me heen te vragen en te kijken of mijn vrienden een beetje financieel geïnteresseerd zijn. In de buurtkroeg gooi ik er een vraag in. “Zeg ... zijn jullie al bezig met je pensioen?” Hoongelach is mijn deel. Vriend T. roept dat hij nog wel een potje in een oude sok onder zijn bed heeft liggen, vriendin M. begint ostentatief te gapen en andere vriendin R. roept als ik een tijdje doorvraag: “Jezus, Roos. Wat is er met jou aan de hand? Kunnen we het niet gewoon over neuken hebben of zo?”

Goed, van deze mensen moet ik het op dit moment niet hebben. Toch besluit ik later een nieuwe poging te wagen en vriendin M. nog eens op te bellen. Want waar komt haar weerzin vandaan om überhaupt over financiën te praten? Ze begint meteen te zuchten. “Omdat geld verschrikkelijk saai is. Nee, niet om te hebben of te verdienen natuurlijk, maar sorry, ik raak niet opgewonden van een verhaal over een rentestijging of -daling. Jij wel dan?” Nou nee, ook mij brengen de economiepagina's in de krant doorgaans niet in opperste staat van verrukking, en mocht het op werkfeestjes weleens over geldzaken gaan dan probeer ik heel wijs mee te knikken bij termen als hefboomeffect en quick ratio maar hoop ik van ganser harte dat mijn geest niet al te snel in de sluimerstand springt en ik mijn aandacht er een beetje bij kan houden.

Eigenlijk is dat raar natuurlijk. Een groot gedeelte van het politieke nieuws, dat ik wel gretig volg, heeft met de economie te maken. En het feit dat ik leuk woon, Valentino-laarsjes draag en minstens één keer per week uit eten ga, mag me dankbaar stemmen voor de poen die ik bij elkaar weet te harken. Ietsje meer interesse zou wel op zijn plaats zijn.

Dat geldt ook voor M. Zij runt nota bene een goedlopend cateringbedrijf met vijf man personeel. Dat kun je toch niet als je een volledige nitwit bent? M. zucht nog maar eens aan de telefoon. “Weet je wat het ook is? Ik heb een beetje een geldtrauma.”

En dan vertelt ze waarom. Tien jaar geleden begon ze haar eigen zaak en binnen een paar maanden stapelden de opdrachten zich op. Ze kookte dat het een lieve lust was, ze caterde hele bedrijfsfeesten voor tweehonderd man, ze stond op filmsets, haar naam gonsde door de stad. Dat eerste jaar zette ze 80.000 euro om. “Jarenlang had ik amper wat verdiend, maar nu stroomde het geld binnen. Ik kocht nieuwe kleren, ging duur op vakantie, tikte een auto op de kop. Niets was te gek.” En toen viel na een jaar een blauwe brief op de mat. “Het is zo stom, maar daar had ik dus totaal geen rekening mee gehouden. Al mijn geld was op.” Bedoelt ze nu werkelijk dat ze dat wat ze bruto verdiende voor netto heeft aangezien? “Yep. Zo stom, zo suf, maar ik was gewoon vergeten dat ik over wat ik verdiende belasting moest aftikken. Het heeft me nog jaren gekost om van mijn schulden af te komen.”

M. is overkomen waar veel mensen bang voor zijn. Ze maakte uit onwetendheid een financiële blunder van formaat. **Dat zal E. niet overkomen. Zij werkt ouderwets met potjes. Zo heeft ze een speciale spaarrekening voor onvoorziene uitgaven. Wasmachines die er de brui aan geven en zo. En een ander potje is voor leuke dingen als tassen, schoenen, kleding. En denk maar niet dat er wordt geschoven tussen de rekeningen.** “Als het modepotje leeg is, ga ik niet stiekem een Miu Miu-jas kopen met geld uit het wasmachinepotje”, zegt E. resoluut. “Dan wordt het een puinhoop. Dan krijg ik visioenen van deurwaarders die me mijn huis uitgooien. Ik zie mezelf slapen in portieken en over straat sjokken achter een Albert Heijn-karretje.” E. weet ook precies hoeveel pensioen ze later kan verwachten. Toen ze tien jaar geleden voor zichzelf begon heeft ze haar gouden handdruk op een pensioenrekening gestort. “Weer een potje dus. Ik betaal ook elk jaar tienduizend euro extra

af op de hypotheek. Dat kan, omdat ik goed verdien als tekstschrijver. Ik besef maar al te goed dat mijn leventje morgen in kan storten. Als ik ziek word bijvoorbeeld. Of word ingeruild voor een andere freelancer.”

Denise Land zou trots zijn op E. Zij geeft cursussen over hoe je je financiële zaken goed kunt regelen. Zij ziet vaak dat mensen een beetje bang zijn voor hun administratie: “Er zijn twee emoties waardoor mensen zich liever niet bezighouden met geldzaken: onzekerheid en angst. Veel mensen vragen zich af of ze het wel kunnen en daarnaast zijn ze bang voor wat ze tegenkomen als ze zich echt verdiepen in hun financiën.”

Wat die onzekerheid betreft: die is volgens Land niet nodig. “Je hoeft echt niet enorm goed in wiskunde te zijn om je financiële zaken goed te regelen. Er zijn handige tools die je kunnen helpen. Zo kun je op mijngeldzaken.nl je gegevens invoeren. Dat kost je twintig minuutjes en vervolgens weet je precies hoe je er financieel voorstaat, tot je pensioen aan toe.”

Goed, dat is inderdaad geen hogere wiskunde, maar de vraag is: willen we wel weten hoe warmpjes we erbij zitten? Voor hetzelfde geld blijkt dat de temperatuur om ons heen het vriespunt nadert als we ons in onze rekeningen verdiepen. Land beaamt dat. **“Natuurlijk kan het tegenvallen, maar je enveloppen niet openmaken is vaak écht het begin van financiële ellende. Ik ken een vrouw die haar post van de belastingdienst heel lang genegeerd had. Na maandenlang blauwe enveloppen ontvangen, kreeg ze natuurlijk allerlei aanmaningen. Toen bleek dat de eerste aanslag op een misverstand berustte dat ze makkelijk had kunnen rechtzetten. Maar doordat zij almaar niet reageerde kreeg ze enorme boetes. Dat heeft haar duizenden euro's gekost.”**

Oei, dat is toch wel erg pijnlijk. En toch begrijp ik dat kop in het zand steken maar al te goed. Alleen het woord energierekening of pensioenopbouw doet me al lichtjes braken. Dat heeft mijn overbuurvrouw Esther ook. Zij vindt het allemaal maar ‘gedoetjes’. Nonchalant roept ze: “Ah joh, wie dan leeft, wie dan zorgt. Ik ben 42 en ik wil het nu fijn hebben.

Dat betekent dat ik zo zorgeloos mogelijk wil leven. Geniet jij als je moet uitzoeken wat de goedkoopste zorgverzekeraar is? Nee? Nou dan.”

Nee, dan geniet ik niet. Maar ik geniet evenmin als ik met hevig doorwoeld Oboema-haar niet uit mijn vuile-t*fus-t*ring-btw-aangifte kom omdat ik mijn bonnetjes heb zoekgemaakt. Deskundige Denise Land ziet het zo: “Natuurlijk willen we aan bepaalde geldzaken niet te veel denken, we hebben liever plezier op de korte termijn. Dat heb ik zelf ook, ik kan mijn geldzaken best uitstellen, maar op een gegeven moment begint het te knagen. Dan wil ik toch wel heel graag het overzicht hebben.”

Als ik eerlijk ben: ik ook. En dus luister ik braaf als Denise nog wat tips geeft. “Veel mensen gaan pas nadenken over hun pensioen als ze tegen de vijftig lopen. Maar hoe eerder je begint, hoe minder je per maand opzich hoeft te zetten. Dat is dus pure winst. Verder zou ik er als ondernemer rekening mee houden dat je in elk geval 35 procent van je inkomsten opzich zet voor de belasting. Dan zit je vaak wel goed. O, en wat ook handig is: in de webshop van het Nibud kun je een tabbladenset kopen. Dit is een heel handige serie tabbladen voor al je administratieve post. Zo heb je alles overzichtelijk op één plek en kun je papieren makkelijk terugvinden. Dat is echt beter dan enveloppen ergens in een kast te flikkeren.” Een opgeruimd bureau en volledig financieel overzicht, het klinkt op eens zalig. Ik neem me voor: vanaf nu ga ik het anders aanpakken. Ik open enveloppen op de dag dat ik ze krijg, ik probeer niet mijn vingers in mijn oren te stoppen en keihard “Lalalala!” te zingen als er op tv gepraat wordt over een pensioengat en ik koop een potlood met een scherpe punt. Zodat ik net als mijn vader vroeger aan het eind van de avond tevreden “Zo, tot op de komma nauwkeurig” kan mompelen.

En mocht het allemaal toch weer chaotisch uitpakken, dan kan ik altijd nog die tabbladenset gebruiken. Al was het maar om de televisiegids in op te bergen. Met een beetje geluk vind ik dan ook weer een verkroepoekte rekening terug. ●

VRIENDIN E.

HEEFT VISIOENEN VAN BOZE DEURWAARDERS EN ZIET ZICHZELF AL OVER STRAAT SJOKKEN ACHTER EEN SUPERMARKTKARRETJE